

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

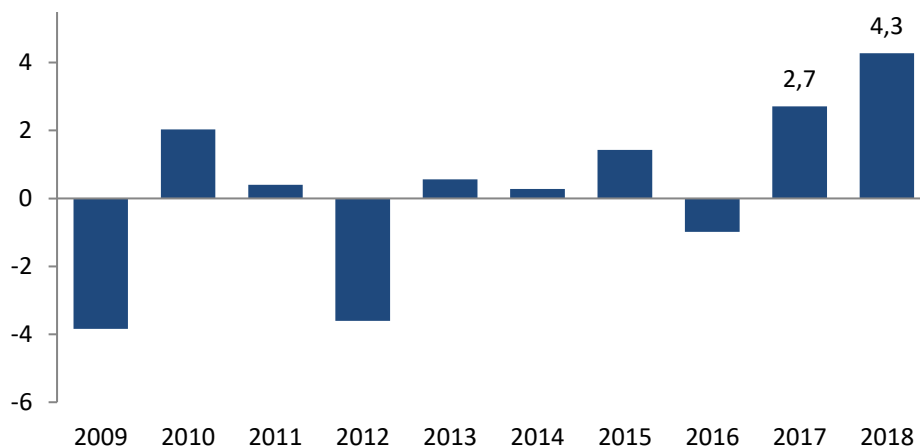
Tájékoztató a VKF Monitoring Bizottság 2019. március 26-i ülésén jelzett kérdésekkel és adatigényekkel kapcsolatban

1. A magyarországi termelékenység növekedési indexének meghatározása a versenyszférában – közfoglalkoztatottak nélkül – 2017. és 2018. évre vonatkozóan, rövid módszertani leírással

A versenyszféra közfoglalkoztatottak nélkül számított termelékenysége

A bevett definíció szerint a (munka)termelékenység az egy foglalkoztatottra jutó hozzáadott érték mennyisége. A termelékenység változása a GDP éves volumennövekedése és a nemzetgazdasági foglalkoztatottak éves változásának hányadosaként kerül kiszámításra. 2018-ban például közfoglalkoztatottakkal nem számolva 4,3 százalékkal nőtt a versenyszféra munkatermelékenysége, amely a versenyszféra GDP 5,8 százalékos növekedése és a versenyszféra közfoglalkoztatottak nélküli foglalkoztatásának 1,4 százalékos bővülése eredőjeként alakult ki a következő számítási módszer szerint: $(100+5,8)/(100+1,4)*100-100 = 4,3$. 2017-ben 2,7%-kal bővült a hasonló módon számolt termelékenységi mutató.

Munkatermelékenység változása a versenyszférában közfoglalkoztatottak nélkül
(év/év, százalék)

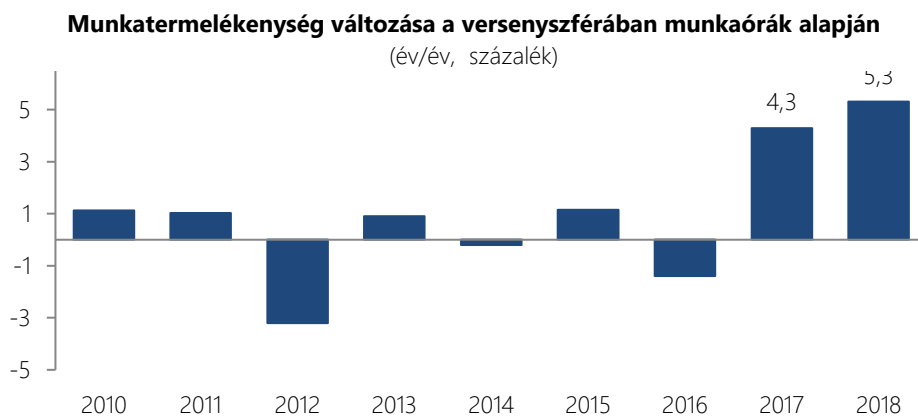

Forrás: KSH, PM-számítás

2. A magyarországi egy munkaóra jutó termelékenység növekedési indexének megadása a versenyszférára, 2017. és 2018. évre vonatkozóan, rövid módszertani leírással.

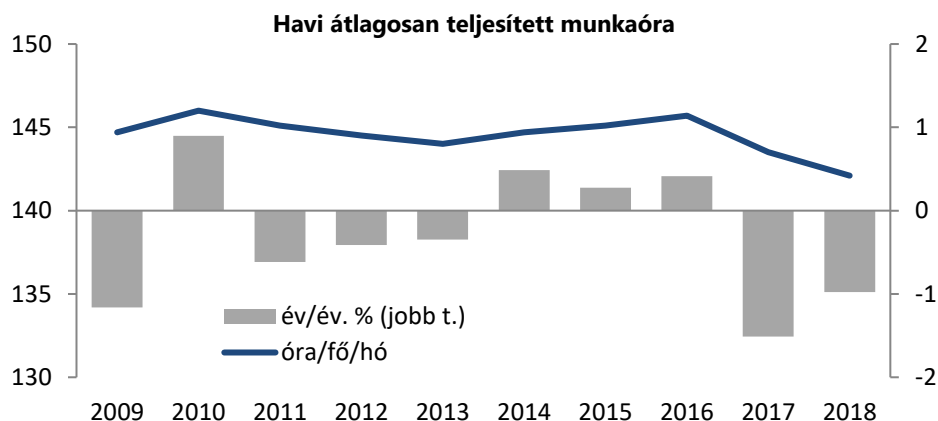
A versenyszféra közfoglalkoztatottak nélkül számított egy munkaóra jutó termelékenysége

A (munka)termelékenység az egy munkaóra jutó hozzáadott érték nagyságaként is meghatározható. Ebben az esetben a termelékenység változása a GDP éves volumennövekedése és a nemzetgazdaságban ledolgozott összes éves munkaórák változásának hányadosaként kerül kiszámításra. 2018-ban például 5,3 százalékkal nőtt a munkatermelékenység a közfoglalkoztatottak nélkül számolt versenyszférában, amely a privát GDP 5,8 százalékos növekedése és a versenyszféra közfoglalkoztatottak nélkül számolt munkaóráinak 0,4 százalékos bővülése eredőjeként alakult ki a következő számítási módszer szerint: $(100+5,8)/(100+0,4)*100-100 = 5,3$. 2017-ben 4,3%-kal bővült a hasonló módon számolt termelékenységi mutató.

Forrás: KSH, PM-számítás

A versenyszférában a havi átlagosan teljesített munkaórák száma 2009 és 2018 között stabilan alakult: egy évtizednyi időszak alatt értéke mindössze 1,8 százalékkal csökkent.

Forrás: KSH, PM-számítás

3. A 2019. január 1-jétől bevezetett nyugdíjas foglalkoztatási kedvezmények (járulékok eltörlése) hatása a nyugdíjasok foglalkoztatására.

A NAV adatai szerint a nyugdíj mellett foglalkoztatottak számának alakulását az alábbi táblázat foglalja össze. A 2019. elején életbe lépett adó- és járulékmentesség kedvezmény ugyanakkor csak a Mt. szerinti foglalkoztatottakra vonatkozik, más foglalkoztatotti csoportokra – pl. közszféra, vállalkozók, megbízási jogviszony stb. – nem. Ezért a táblázatban külön is bemutatásra kerül a munkaviszonyban foglalkoztatottak számának alakulása.

A 2019. év elején mindkét csoportban jelentős megugrás látható a nyugdíj mellett foglalkoztatottak számában.

	2017		2018		2019	
	<i>minden foglalkoztatott</i>	<i>munkaviszony keretében foglalkoztatott</i>	<i>minden foglalkoztatott</i>	<i>munkaviszony keretében foglalkoztatott</i>	<i>minden foglalkoztatott</i>	<i>munkaviszony keretében foglalkoztatott</i>
január	84 761	60 200	90 117	64 711	119 645	82 010
február	85 927	60 354	92 381	66 019	127 615	87 742
március	87 514	61 174	94 120	66 777		
április	87 177	61 216	104 513	67 581		
május	87 460	61 543	96 213	68 495		
június	87 870	61 984	97 556	69 404		
július	86 090	61 678	95 452	69 121		
augusztus	86 195	62 944	95 048	70 135		
szeptember	89 274	64 713	97 929	71 728		
október	91 665	65 274	99 864	71 985		
november	93 063	65 933	101 108	72 139		
december	94 064	65 418	102 182	71 953		

Az adatok értékelése során ugyanakkor óvatosságra ad okot, hogy bár az összes 64 éven felüli foglalkoztatott száma is fokozatosan növekszik, esetükben a fentiekhez hasonló hirtelen megugrást nem látunk. Így előfordulhat, hogy a növekedés részben annak a következménye, hogy a nyugdíjkorhatárt betöltött, foglalkoztatott munkavállalók közül kérték a nyugdíjuk megállapítását azok, akiknél erre eddig nem került sor.

Emellett nem zárható ki az sem, hogy a megugrás módszertani okokra vezethető vissza, mivel 2019-től a KSH a havi járulékbemutatók alapján készíti el a munkaügyi statisztikákat, aminek kapcsán a nyugdíjas státusra vonatkozó mezők kitöltése szélesebb kör számára vált kötelezővé.

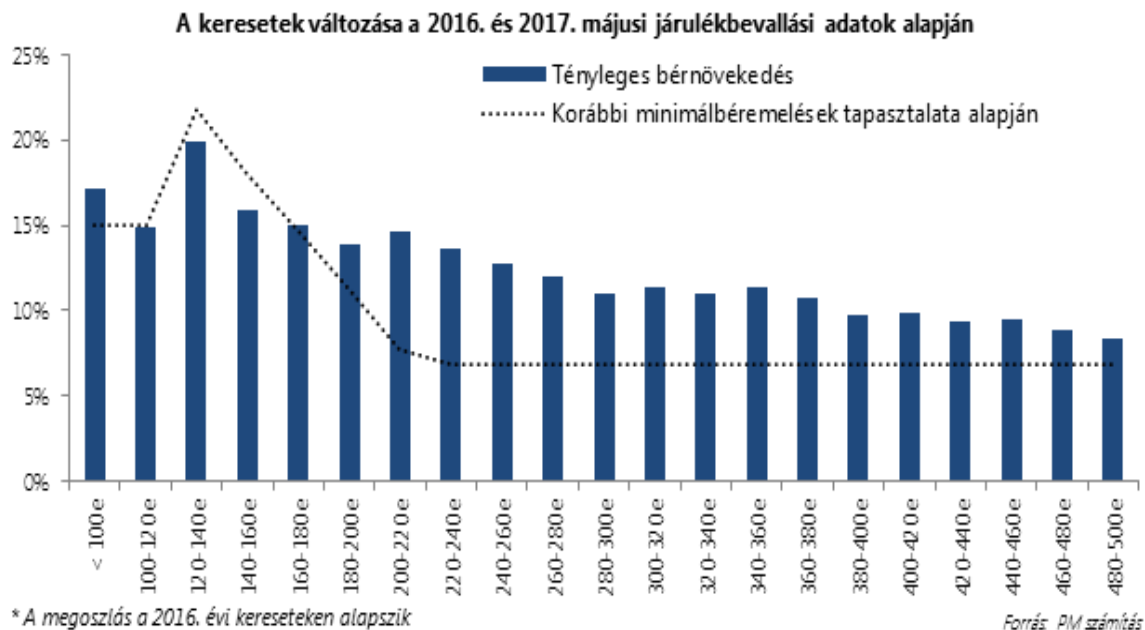
4. A többéves bérmegállapodás intézkedéseinek a versenyszférára gyakorolt hatásáról szóló rendszeres tájékoztató tartalmának esetleges kiegészítése egy olyan elemzéssel, vagy összefüggés meghatározásával (számszerű vagy becsült adatok alapján), amely differenciáltan kimutatja, hogy az átlagos béremelkedésben mekkora szerepe volt a bérminimumok emelésének, és mekkora a munkaerőhiánynak.

A bérminimumok növelésének és a munkaerőhiánynak hatása az átlagos béremelkedésre

A bérek alakulását számos tényező befolyásolhatja, amelyek egymásra is hatnak, így nehéz elkülöníteni az egyes hatásokat. A VKF-megállapodásban foglalt minimálbéremelések a munkáltatói adóterhek egyidejű csökkentésével jártak, így munkakeresleti- és kínálati oldalról is hozzájárulhattak a bérváltozásokhoz, és a konjunktúrában egyre feszesebb munkapiacnak is bérfelhajtó ereje van. Emellett a kormányzati intézkedések a béremelkedés legfontosabb mozgatóját, a termelékenység változását is befolyásolhatták.

Mindezeket figyelembe véve, a Pénzügyminisztérium becsléseket készített csak arra a tényezőre, hogy a minimálberek emelése során mekkora hatása lehetett a bérek torlódásának. A minimálberek miatt várhatóan nem csak az az alatt kereső munkavállalók bére emelkedik, ugyanis a munkáltatók magasabb béremeléseket hajtanak végre szélesebb körben is, pl. a vállalati bérskálák fenntartása érdekében. A 2001-2002-ben bekövetkezett minimálbér-emelés tapasztalataiból kiindulva is számítani lehetett arra, hogy a munkáltatók vállalaton belüli bérkülönbségek fenntartása érdekében a magasabb keresetűek bérét is jelentős mértékben fogják emelni.

A Pénzügyminisztérium 2016. őszi, a 2001-2002-es tapasztalatokon alapuló előrejelzései szerint a minimálbéremelések ezen a torlódási hatáson keresztül 2017-ben 3,3, 2018-ban 1,5 százalékponttal járulhattak hozzá a béremelkedéshez. Ugyanakkor utólagos becsléseink alapján a korábbi minimálbér-emelésekhez képest magasabb volt a béremelések tovagyrúzó hatása, amely azonban már a vállalkozások erős béremelési hajlandóságából adódhatott. Az alábbi ábra a 2016. évi keresetek alapján képzett jövedelmi hányadokra mutatja be, hogy ugyanazon jövedelmi hányad keresete mennyivel emelkedett 2017-ben. Látható, hogy a bérek emelkedése a közepes keresetű munkavállalók esetében is a várt felett alakult. A tovagyrúzó hatás erősségében a kedvező konjunkturális környezet és a munkaerőpiac feszessége is szerepet játszhatott.

5. Az egyéni bérek és keresetek statisztikája alapján készített, a minimálbér és a bérminimum által érintettek különböző csoportosításokban megadott létszámaikat tartalmazó táblázatok elkészítése a friss felmérés adataiból.

2019. január 1-jétől a minimálbér bruttó 138 000 forintról 149 000 forintra, a garantált bérminimum 180 500 forintról 195 000 forintra nőtt. Ez mindkét esetben 8%-os növekedést jelent.

A táblázatokból az alábbiak állapíthatók meg:

A minimálbérral érintettek létszáma 2018-ról 2019-re 302 ezerről 288 ezerre (4,9 %-kal) csökkent, a garantált bérminimummal érintettek létszáma pedig 954 ezerről 846 ezerre (11,4%-kal) csökkent.

Össességében a bérminimumokkal érintettek létszáma 1 257 ezerről 1 133 ezerre (9,8 %-kal) csökkent tavaly óta a nemzetgazdaságban.

A versenyszférában a minimálbéren foglalkoztatottak száma 276 ezerről 265 ezerre (3,7 %-kal), a garantált bérminimumon foglalkoztatottak száma pedig 776 ezerről 711 ezerre (8,3 %-kal) mérséklődött.

A közszférában a minimálbérral érintettek száma 27 ezerről 22 ezerre (16,9 %-kal), a garantált bérminimumon foglalkoztatottak száma pedig 178 ezerről 134 ezerre (24,8 %-kal) mérséklődött.

Az összefoglaló táblázatok jelen tájékoztató mellékletét képezik.

6. Az ETUI által készített kutatási anyagban a magyar reálbér-növekedésre megadott, hazánkat rossz színben feltüntető, falsnak látszó adat háttérének feltárása, a tényadatok alapján történő rövid elemzés elkészítése.

A különböző adatforrásokból származó reálbér adatok dinamikájának összehasonlítása

A hivatkozott tanulmányban szereplő ábrával kapcsolatban a következő észrevételeket tesszük. A tanulmányban reálbérként hivatkozott statisztika valójában a munkaerőköltség reálértékének változását mutatja. Ez a mutató a nettó reálbéren kívül az összes munkavállalót és munkáltatót terhelő adót is tartalmazza, így végső soron a munkáltató teljes munkaerőköltségét reprezentálja. Magyarország esetében a 2010-et követően megvalósított számos béreket érintő adócsökkentés (egykulcsos SZJA, hatéves bérmegállapodás) következtében ez jelentősen eltér a nettó bérek alakulásától. Utóbbi a csökkenő adóterhelés következtében a bérköltségnél jóval nagyobb mértékben emelkedett. Ezt mutatja, hogy a KSH adatai szerint a 2009 és 2018 között a nettó reálbérek 43,5%-kal növekedtek.

Összességében a reálbér adatok igen kedvező képet rajzolnak ki a magyar gazdaság teljesítményéről: miközben az alkalmazottak ténylegesen elkölthető jövedelmének alakulását mérő nettó reálbér 2010 óta jelentősen, 43,5%-kal emelkedett, addig a munkáltatókat terhelő reál munkaerőköltség csupán 6,1%-kal nőtt. Ez utóbbi azt tükrözi, hogy a munkáltatók költségoldalról számított versenyképessége igen kedvezően alakult.

2009= 100	Teljes munkaidőben foglalkoztatottak átlagkeresete		Egy alkalmazottra jutó munkaerőköltség	Fogyasztói árindex	Reál mutatók		
	Bruttó	Nettó			Bruttó reál	Nettó reál	Munkaerőköltség/alkalmazott
2010	101,3	106,8	101,5	104,9	96,6	101,8	96,7
2011	106,6	113,6	104,9	109,0	97,8	104,3	96,2
2012	111,6	116,0	106,7	115,2	96,9	100,7	92,6
2013	115,4	121,7	108,7	117,2	98,6	103,9	92,7
2014	118,8	125,4	109,4	116,9	101,7	107,2	93,5
2015	123,9	130,7	107,7	116,8	106,2	111,9	92,2
2016	131,5	140,9	112,5	117,3	112,3	120,2	95,9
2017	148,5	159,1	119,5	120,1	123,8	132,5	99,5
2018	165,2	177,1	130,9	123,5	134,0	143,5	106,1

Készítette:

Adóügyekért Felelős Államtitkárság

Foglalkoztatáspolitikáért és Vállalati Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság

Pénzügyekért Felelős Államtitkárság